

POTUŽÁK, Jaromír, *Proměny gymnaziální výuky dějepisu na Klatovsku v letech 1971-1995*. Diplomová práce PF JU v Českých Budějovicích, České Budějovice 2022 (120 s. + přílohy).

Posudek vedoucí diplomové práce

Bc. Jaromír Potužák předkládaným textem navazuje na svou bakalářskou práci, která byla zaměřena na proměny výuky gymnaziálního dějepisu v letech 1953–1971. Pro české dějiny poněkud netypická datace vychází logicky z tématu jeho výzkumu – z významných reforem československého/českého středního školství. Ostatně právě této problematice je věnována i první kapitola, v níž autor na základě studia dobové a i soudobé odborné literatury předkládá velmi ucelený a detailní přehled školských reforem a převládajících výukových trendů. Bc. Potužák neopomněl ani krátký exkurs do proměn vzdělávání učitelů, které jsou výmluvným svědectvím o míře důležitosti tohoto povolání ve společnosti.

Druhá kapitola je zdroji ještě bohatší a zaměřuje se již konkrétně na výuku dějepisu. Dle mého soudu se jedná o jedno z nejucelenějších zpracování tohoto tématu, které je založeno na studiu dobových pedagogických časopisů nabízejících ideální model výuky, analýze nejpoužívanějších učebnic i představení nejvýznamnějších osobností československé didaktiky dějepisu. Diplomant v této kapitole zmapoval drobné nuance v cílech výuky dějepisu, v nichž se zřetelně zrcadlily politické a ideologické zájmy. Ty se ostatně projevovaly i v preferovaných historických obdobích a zdůrazňovaných výročích, které musely být v hodinách dějepisu správně interpretovány. V rámci této obecné kapitoly o proměnách výuky dějepisu Bc. Potužák neopomenul ani na proměny vzdělávání učitelů dějepisu, stranou pozornosti nezůstalo ani propojení výuky se skutečnou praxí – tj. využití práce s prameny či spolupráce s paměťovými institucemi.

Třetí kapitola předkládané kvalifikační práce je pak již zaměřena na zmapování dějin zkoumaných gymnázií v Sušici a Klatovech. Z největší míry je tato pasáž založena na školních kronikách, které podávaly často spíše zkratkovitý obraz skutečnosti. Často byly kronikáři zaznamenávány spíše kuriozity než zásadní momenty, tudíž i kapitola sama je spíše určitým zpestřením a do určité míry i vzhledem do výjimečných okamžiků středoškolské každodennosti.

Cenná je naopak poslední kapitola, v níž diplomant sestavil na základě vyprávění pamětníků – jak vyučujících, tak i studentů – skutečný obraz výuky dějepisu ve sledovaném období, který se v mnohém lišil od požadavků dobové didaktiky. Pozornost Bc. Potužák

věnoval především způsobu výkladu, probírané látce, zkoušení, včetně toho maturitního; zjištěné poznatky se pak pokusil komparovat i se současnými metodami.

Diplomová práce Bc. Jaromíra Potužáka je, jak je patrné z předchozího, založena na mnoha mnohdy odlišných pramenech, což vyžadovalo nejen schopnost kritiky a následně pečlivé analýzy, ale rovněž i značnou míru syntetického myšlení. Autor dlouho hledal způsob, jak zjištěné přetavit do vhodné formy, z níž neuniknou žádné, dle jeho soudu, zásadní skutečnosti. Snahu seznámit čtenáře se všemi fakty dosvědčuje i množství příloh, které autor považoval za nezbytné. Práci diplomant připravoval velmi pečlivě po dlouho dobu, což je na výsledku znát. Bc. Jaromír Potužák předložil zdařilé dílo, jehož části budou jistě v čase volného přístupu k textu mnozí další hojně využívat. I z tohoto důvodu by jistě stálo za zvážení publikování alespoň některých partií práce.

Text sice někdy vykazuje jisté stylistické neobratnosti, nejedná se však o nijak dramatický výskyt. Po stránce gramatické práce zásadní chyby neobsahuje. Vzhledem k výše uvedenému diplomovou práci Bc. Jaromíra Potužáka doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm

v ý b o r n ě.

PhDr. Jitka Máchalová, Ph.D.

České Budějovice, 29. května 2022